

Si no

El conjunt si no —que trobem en oracions com Si no vénen ells vés-hi tu i Escriviu-li i si no contesta telefoneu-li— s'usa sovint amb la frase que hauria d'introduir sobreentesa i té aleshores el valor d'una conjunció de coordinació. En tots els casos, el conjunt si no representa un recurs gramatical de gran utilitat i eficàcia, de què podem disposar amb profit i sovint amb avantatge sobre altres formes no tan recomanables o francament inadmissibles, però que cal no confondre amb el terme adversatiu sinó.

No creiem que sigui lícita una construcció com «Rebutgen tota relació de no acompanyar-se d'unes garanties formals...», que tenim anotada d'un article aparegut fa unes quantes setmanes. Amb el conjunt si no hauriem resolt aquesta construcció d'una manera tan senzilla com correcta: Rebutgen tota relació si no va acompanyada... Es tracta, en definitiva, d'introduir una oració condicional (si) però negativa (no).

També hem llegit, més recentment, «Quin sentit tindria, sinó, la constitució?» Es un cas típic del conjunt si no conjuntiu —representant una oració el·líptica— que enllaça el període en què s'insereix amb el que s'ha dit o manifestat abans. Es a dir: quin sentit tindria, si no s'esdevenia la circumstància a què ens hem referit precedentment? En canvi, sinó és una conjunció amb què introduïm un terme de l'oració del qual afirmem allò que hem negat d'un terme anterior. No escrivim mai, per tant, sinó davant una coma (una pausa de l'expressió oral). En les oracions d'aquest tipus, si no és substituïble per altrament. Dit a l'inrevés, un sinó que es pugui substituir per altrament vol dir que és incorrecte, que no ha d'ésser sinó sinó si no. I, encara diríem més: «del contrari», calc literal de l'expressió del castellà, és no solament incorrecte sinó artificios i llibresc: la nostra solució òptima, com a terme equivalent, és si no: Emporteu-vos un bon abric; «del contrari»/si no, us pelareu de fred.

Albert Jané